

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Paul van Dijk	Datum	17 april 2019
Doorkiesnummer	030 – 28 68124	Ons kenmerk	6132101–20190416
E-mail	p.van.dijk@utrecht.nl	Onderwerp	Voortgang Datalek Samen Veilig Midden Nederland
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Jeugd, Jeugdzorg en Maatschappelijke Ondersteuning

Geachte leden van de raad,

Op 10 april bent u per brief geïnformeerd over een datalek bij Samen Veilig Midden Nederland (SVMN). Wij vinden het onacceptabel dat er data zijn gelekt. Het gaat over gegevens van kwetsbare kinderen en gezinnen die nooit voor derden inzichtelijk hadden mogen zijn. We hebben direct het bestuur van SVMN ter verantwoording geroepen. Ook is er gesproken met de Raad van Toezicht van Samen Veilig Midden Nederland. In deze brief informeren wij u over de gebeurtenissen, de acties die SVMN heeft ondernomen en onze acties.

Wij vinden het van groot belang dat mensen signalen van mishandeling blijven melden en dat die signalen met alle zorgvuldigheid en doortastend worden onderzocht. Utrechtse kinderen en gezinnen moeten kunnen rekenen op ondersteuning en bescherming én een zorgvuldige omgang met gegevens.

Datalek Samen Veilig Midden Nederland

SVMN is op dinsdag 9 april door RTL Nieuws geïnformeerd over een omvangrijk datalek in de organisatie. Het datalek is ontstaan door het gebruik van oude emailadressen met een oude domeinnaam. Deze domeinnaam was vanaf december 2017 niet meer bij SVMN in beheer. SVMN heeft aangegeven de ICT-consequenties hiervan onvoldoende ingeschat te hebben. SVMN geeft aan dat het lek is gedicht en dat zij direct een onderzoek zijn gestart om te analyseren hoe dit heeft kunnen gebeuren. SVMN informeert haar cliënten op verschillende wijzen. Onder andere via communicatie op de website en een speciaal telefoonnummer waar gezinnen met vragen terecht kunnen. Ook worden kinderen en gezinnen zoveel mogelijk pro-actief benaderd door medewerkers in het dagelijks contact. Tevens worden door SVMN informatiebrieven meegezonden met officiële correspondentie. SVMN heeft het datalek direct gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. SVMN heeft aangegeven dat zij diverse maatregelen hebben genomen om mogelijke herhaling te voorkomen. Zij hebben de oude domeinnaam weer in eigendom. Alle mail die nu nog naar oude adressen wordt gestuurd, wordt opgevangen in een mailbox die alleen voor SVMN toegankelijk is. Daarnaast heeft SVMN oude ICT Tools voor de samenwerking rond crisiszaken afgesloten en alle telefoonaccounts zijn opgeschoond zodat oude email adressen niet meer benut kunnen worden vanaf een telefoon.

Nadat we door SVMN op de hoogte zijn gesteld, hebben we uw raad geïnformeerd ([zie link](#)) en zijn ook onze partnergemeenten in de Utrechtse regio's op de hoogte gesteld. Gemeente Utrecht (ook jeugdzorgregio) en andere jeugdzorgregio's in de provincie Utrecht hebben een subsidierelatie

Burgemeester en Wethouders

Datum 17 april 2019
Ons kenmerk 6132101-20190416

met SVMN voor de uitvoering van (preventieve) jeugdbescherming, jeugdreclassering en de uitvoering van Veilig Thuis (Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling).

Wij hebben intern meteen opdracht gegeven om aan al onze gecontracteerde en gesubsidieerde zorgaanbieders (zowel Jeugd als Wmo) te vragen ons te tonen hoe zij ervoor zorgen dat de privacygevoelige informatie van hun cliënten voldoende is beschermd.

Er loopt al gemeentebreed een check op afspraken over gegevensbescherming bij partners, conform het eerder aan uw raad gecommuniceerde Roadmap Gegevensbescherming 2019-2021. De afronding van deze actie uit het plan staat gepland in 2020.

Uit een eerste check lijkt, voor zover we nu weten, dat er vanuit de gemeente Utrecht geen berichten en mails met kwetsbare informatie over kinderen en gezinnen aan het mailadres op de oude domeinnaam van SVMN zijn gestuurd. Uiteraard doen we hier grondig intern onderzoek naar. We hebben eerder geen signalen gekregen dat de informatiebeveiliging bij SVMN niet op orde was. SVMN heeft een eigenstandige verantwoordelijkheid in het kader van gegevensverwerking. Bij de verstrekking van de subsidie aan SVMN is in de voorwaarden uitdrukkelijk gesteld dat SVMN dient te voldoen aan alle eisen die de wetgeving stelt aan het zorgvuldig omgaan met gevoelige informatie. Hier valt ook onder het voorzien in een beveiliging van informatie conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Met het indienen van de aanvraag heeft SVMN verklaard aan de wettelijke eisen te voldoen.

Donderdag 11 april hebben wij met de twee bestuurders en de voorzitter van de Raad van Toezicht van SVMN gesproken. In dit gesprek is geëist dat SVMN ons snel informeert wanneer ze helder hebben over welke gezinnen er informatie bij een externe partij terecht is gekomen. En de bevestiging of die informatie nu inderdaad vernietigd is en niet verder verspreid.

Vervolgacties naar aanleiding van het datalek bij SVMN

Buurtteam organisatie Lokalis heeft ons laten weten dat de gezinswerkers van het buurtteam Jeugd en Gezin alert zijn op eventuele vragen en zorgen van kinderen en gezinnen over de bescherming van hun gegevens bij SVMN naar aanleiding van het datalek. Gezinswerkers weten hoe gezinnen SVMN hierover kunnen benaderen en ondersteunen ouders eventueel ook bij gesprekken erover met hun kinderen.

SVMN heeft contact met de afdeling Cyber Security van de Nationale Politie over deze zaak. Wij willen graag de bevestiging dat de informatie inderdaad vernietigd is en niet verder verspreid. Het is van groot belang om kinderen en gezinnen hierover uitsluitel te geven. SVMN heeft het bureau Fox-IT een gespecialiseerd bureau voor cybersecurity opdracht gegeven om het datalek en de gevolgen daar van te onderzoeken. Fox-IT gaat onderzoeken of de gegevens vernietigd zijn.

Onderzoek gemeente Utrecht

Op maandag 15 april hebben wij, samen met een vertegenwoordiging van opdrachtgevers van andere regio's, gesproken met de Raad van Toezicht van SVMN. Hier is gesproken over het datalek en de acties die daarop ondernomen zijn en nog moeten worden genomen door SVMN. Ook is gesproken over het onafhankelijke onderzoek dat wij, samen met andere opdrachtgevers van SVMN, laten uitvoeren naar hoe Samen Veilig Midden Nederland met de persoonsgegevens en privacy van de kinderen en gezinnen is omgegaan. Deze week overleggen wij ook met de collega bestuurders uit de Utrechtse regio's over de kwestie van het datalek. Met hen bespreken wij hoe we gezamenlijk hierin kunnen optrekken.

Een aantal onderzoeksvragen waarop we in ieder geval antwoord willen:

Burgemeester en Wethouders

Datum 17 april 2019
Ons kenmerk 6132101-20190416

- Welke maatregelen heeft de organisatie genomen na het datalek van april 2019 en zijn deze voldoende om dergelijke incidenten in de toekomst redelijkerwijs te voorkomen?
- Hoe is het informatiebeveiligingsbeleid en het privacybeleid vormgegeven binnen de organisatie?
- Hoe wordt concreet invulling gegeven aan de uitvoering van het informatiebeveiligingsbeleid en het privacybeleid?
- Heeft de organisatie in brede zin een goed beeld van de belangrijkste risico's op het gebied van informatiebeveiliging en in het bijzonder de bescherming van (bijzondere) persoonsgegevens en andere gevoelige informatie?
- Zijn er binnen de organisatie procedures opgesteld voor incidenten?
- Vindt er een periodieke toetsing plaats om na te gaan of de organisatie in control is op het gebied van informatieveiligheid via peer reviews, audits of self-assessment?

In de gesprekken met het bestuur en de Raad van Toezicht hebben wij ook gesproken over het datalek tegen het bredere decor van ontwikkelingen in de afgelopen maanden rondom en in de organisatie van SVMN. SVMN wil de komende periode het maatschappelijk vertrouwen van burgers en professionals in de organisatie versterken. Daarbij richt ze zich op een open en transparante verbinding met zowel burgers, professionals als opdrachtgevers. SVMN heeft aangegeven dat zij in die ambitie in de achterliggende periode onvoldoende is geslaagd. Afgesproken is dat hiertoe in de komende periode extra expertise zal worden toegevoegd aan de organisatie. De Raad van Toezicht zal de uitwerking van deze ambitie de komende maanden intensief blijven volgen en hierover ook in overleg blijven met ons. Het is belangrijk dat de ambitie die is uitgesproken terug te zien is in het dagelijks contact dat SVMN en haar bestuurders hebben met kinderen en gezinnen, hun omgeving en opdrachtgevers. In afstemming met de collega bestuurders van de Utrechtse regio's zullen wij de acties en ontwikkelingen nauwgezet volgen.

Op 14 mei zullen we met u als raad in gesprek gaan over de bredere ontwikkelingen rondom en in de organisatie SVMN.

Landelijk en rol inspectie

Op 17 april zal er ook 's avonds een debat in de Tweede Kamer zijn. Bijgevoegd de brief die de Minister hierover naar de Tweede Kamer heeft gestuurd. De Minister heeft Jeugdzorg Nederland gevraagd een ondersteunende en coördinerende rol te nemen om het belang van goede dataveiligheid te benadrukken, dataveiligheid te checken en risico's en noodzakelijke acties in kaart te brengen.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd heeft contact met SVMN en wacht op dit moment de uitkomst van de acties van de autoriteit persoonsgegevens en het onderzoek van de gemeente af.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,